ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ ഏകോനത്രിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ ഏകോനത്രിംശോഽധ്യായഃ ॥

ഉദ്ധവ ഉവാച
സുദുശ്ചരാമിമാം മന്യേ യോഗചര്യാമനാത്മനഃ ।
യഥാഞ്ജസാ പുമാൻ സിദ്ധ്യേത് തന്മേ ബ്രൂഹ്യഞ്ജസാച്യുത ॥ **1** ॥

പ്രായശഃ പുണ്ഡരീകാക്ഷ യുഞ്ജന്തോ യോഗിനോ മനഃ ।
വിഷീദന്ത്യസമാധാനാൻമനോനിഗ്രഹകർശിതാഃ ॥ **2** ॥

അഥാത ആനന്ദദുഘം പദാംബുജം
ഹംസാഃ ശ്രയേരന്നരവിന്ദലോചന ।
സുഖം നു വിശ്വേശ്വര യോഗകർമഭി -
സ്ത്വന്മായയാമീ വിഹതാ ന മാനിനഃ ॥ **3** ॥

കിം ചിത്രമച്യുത തവൈതദശേഷബന്ധോ
ദാസേഷ്വനന്യശരണേഷു യദാത്മസാത്ത്വം ।
യോഽരോചയത് സഹ മൃഗൈഃ സ്വയമീശ്വരാണാം
ശ്രീമത്കിരീടതടപീഡിതപാദപീഠഃ ॥ **4** ॥

തം ത്വാഖിലാത്മദയിതേശ്വരമാശ്രിതാനാം
സർവാർഥദം സ്വകൃതവിദ് വിസൃജേത കോ നു ।
കോ വാ ഭജേത് കിമപി വിസ്മൃതയേഽനു ഭൂത്യൈ
കിം വാ ഭവേന്ന തവ പാദരജോജുഷാം നഃ ॥ **5** ॥

നൈവോപയന്ത്യപചിതിം കവയസ്തവേശ
ബ്രഹ്മായുഷാപി കൃതമൃദ്ധമുദഃ സ്മരന്തഃ।
യോഽന്തർബഹിസ്തനുഭൃതാമശുഭം വിധുന്വ -
ന്നാചാർയചൈത്യവപുഷാ സ്വഗതിം വ്യനക്തി ॥ **6** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇത്യുദ്ധവേനാത്യനുരക്തചേതസാ
പൃഷ്ടോ ജഗത്ക്രീഡനകഃ സ്വശക്തിഭിഃ।
ഗൃഹീതമൂർതിത്രയ ഈശ്വരേശ്വരോ
ജഗാദ സപ്രേമമനോഹരസ്മിതഃ ॥ **7** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ഹന്ത തേ കഥയിഷ്യാമി മമ ധർമാൻ സുമംഗലാൻ।
യാംശ്രദ്ധയാഽചരൻ മർത്യോ മൃത്യും ജയതി ദുർജയം ॥ **8** ॥

കുർയാത് സർവാണി കർമാണി മദർഥം ശനകൈഃ സ്മരൻ।
മയ്യർപിതമനശ്ചിത്തോ മദ്ധർമാത്മമനോരതിഃ ॥ **9** ॥

ദേശാൻ പുണ്യാനാശ്രയേത
മദ്ഭക്തൈഃ സാധുഭിഃ ശ്രിതാൻ।
ദേവാസുരമനുഷ്യേഷു
മദ്ഭക്താചരിതാനി ച ॥ **10** ॥

പൃഥക് സത്രേണ വാ മഹ്യം പർവയാത്രാമഹോത്സവാൻ।
കാരയേദ് ഗീതനൃത്യാദ്യൈർമഹാരാജവിഭൂതിഭിഃ ॥ **11** ॥

മാമേവ സർവഭൂതേഷു ബഹിരന്തരപാവൃതം।
ഈക്ഷേതാത്മനി ചാത്മാനം യഥാ ഖമമലാശയഃ ॥ **12** ॥

ഇതി സർവാണി ഭൂതാനി മദ്ഭാവേന മഹാദ്യുതേ।
സഭാജയൻ മൻയമാനോ ജ്ഞാനം കേവലമാശ്രിതഃ ॥ **13** ॥

ബ്രാഹ്മണേ പുൽകസേ സ്തേനേ
ബ്രഹ്മൺയേഽർകേ സ്ഫുലിംഗകേ।
അക്രൂരേ ക്രൂരകേ ചൈവ
സമദൃക് പണ്ഡിതോ മതഃ ॥ **14** ॥

നരേഷ്വഭീക്ഷ്ണം മദ്ഭാവം പുംസോ ഭാവയതോഽചിരാത്।
സ്പർധാസൂയാതിരസ്കാരാഃ സാഹങ്കാരാ വിയന്തി ഹി ॥ **15** ॥

വിസൃജ്യ സ്മയമാനാൻ സ്വാൻ ദൃശം വ്രീഡാം ച ദൈഹികീം।
പ്രണമേദ് ദണ്ഡവദ് ഭൂമാവാശ്വചാണ്ഡാലഗോഖരം ॥ **16** ॥

യാവത് സർവേഷു ഭൂതേഷു മദ്ഭാവോ നോപജായതേ।
താവദേവമുപാസീത വാങ്മനഃകായവൃത്തിഭിഃ ॥ **17** ॥

സർവം ബ്രഹ്മാത്മകം തസ്യ വിദ്യയാഽഽത്മമനീഷയാ।
പരിപശ്യന്നുപരമേത് സർവതോ മുക്തസംശയഃ ॥ **18** ॥

അയം ഹി സർവകൽപാനാം സധ്രീചീനോ മതോ മമ।
മദ്ഭാവഃ സർവഭൂതേഷു മനോവാക്കായവൃത്തിഭിഃ ॥ **19** ॥

ന ഹ്യംഗോപക്രമേ ധ്വംസോ മദ്ധർമസ്യോദ്ധവാൺവപി।
മയാ വ്യവസിതഃ സമ്യങ്നിർഗുണത്വാദനാശിഷഃ ॥ **20** ॥

യോ യോ മയി പരേ ധർമഃ കൽപ്യതേ നിഷ്ഫലായ ചേത്।
തദായാസോ നിരർഥഃ സ്യാദ് ഭയാദേരിവ സത്തമ ॥ **21** ॥

ഏഷാ ബുദ്ധിമതാം ബുദ്ധിർമനീഷാ ച മനീഷിണാം।
യത് സത്യമനൃതേനേഹ മർത്യേനാപ്നോതി മാമൃതം ॥ **22** ॥

ഏഷ തേഽഭിഹിതഃ കൃത്സ്നോ ബ്രഹ്മവാദസ്യ സംഗ്രഹഃ।
സമാസവ്യാസവിധിനാ ദേവാനാമപി ദുർഗമഃ ॥ **23** ॥

അഭീക്ഷ്ണശസ്തേ ഗദിതം
ജ്ഞാനം വിസ്പഷ്ടയുക്തിമത്।
ഏതദ് വിജ്ഞായ മുച്യേത
പുരുഷോ നഷ്ടസംശയഃ ॥ **24** ॥

സുവിവിക്തം തവ പ്രശ്നം മയൈതദപി ധാരയേത്।
സനാതനം ബ്രഹ്മഗുഹ്യം പരം ബ്രഹ്മാധിഗച്ഛതി ॥ **25** ॥

യ ഏതൻമമ ഭക്തേഷു സമ്പ്രദദ്യാത് സുപുഷ്കലം।
തസ്യാഹം ബ്രഹ്മദായസ്യ ദദാമ്യാത്മാനമാത്മനാ ॥ **26** ॥

യ ഏതത് സമധീയീത പവിത്രം പരമം ശുചി।
സ പൂയേതാഹരഹർമാം ജ്ഞാനദീപേന ദർശയൻ ॥ **27** ॥

യ ഏതച്ഛ്രദ്ധയാ നിത്യമവ്യഗ്രഃ ശൃണുയാന്നരഃ।
മയി ഭക്തിം പരാം കുർവൻ കർമഭിർന സ ബധ്യതേ ॥ **28** ॥

അപ്യുദ്ധവ ത്വയാ ബ്രഹ്മ സഖേ സമവധാരിതം।
അപി തേ വിഗതോ മോഹഃ ശോകശ്ചാസൗ മനോഭവഃ ॥ **29** ॥

നൈതത്ത്വയാ ദാംഭികായ നാസ്തികായ ശഠായ ച।
അശുശ്രൂഷോരഭക്തായ ദുർവിനീതായ ദീയതാം ॥ **30** ॥

ഏതൈർദോഷൈർവിഹീനായ ബ്രഹ്മണ്യായ പ്രിയായ ച।
സാധവേ ശുചയേ ബ്രൂയാദ് ഭക്തിഃ സ്യാച്ഛൂദ്രയോഷിതാം ॥ **31** ॥

നൈതദ് വിജ്ഞായ ജിജ്ഞാസോർജ്ഞാതവ്യമവശിഷ്യതേ।
പീത്വാ പീയൂഷമമൃതം പാതവ്യം നാവശിഷ്യതേ ॥ **32** ॥

ജ്ഞാനേ കർമണി യോഗേ ച വാർതായാം ദണ്ഡധാരണേ।
യാവാനർഥോ നൃണാം താത താവാംസ്ത്വേഽഹം ചതുർവിധഃ ॥ **33** ॥

മർത്യോ യദാ ത്യക്തസമസ്തകർമാ
നിവേദിതാത്മാ വിചികീർഷിതോ മേ।
തദാമൃതത്വം പ്രതിപദ്യമാനോ
മയാഽഽത്മഭൂയായ ച കൽപതേ വൈ ॥ **34** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
സ ഏവമാദർശിതയോഗമാർഗ -
സ്തദോത്തമശ്ലോകവചോ നിശമ്യ।
ബദ്ധാഞ്ജലിഃ പ്രീത്യുപരുദ്ധകംഠോ
ന കിഞ്ചിദൂചേഽശ്രുപരിപ്ലുതാക്ഷഃ ॥ **35** ॥

വിഷ്ടഭ്യ ചിത്തം പ്രണയാവഘൂർണം
ധൈർയേണ രാജൻ ബഹു മന്യമാനഃ।
കൃതാഞ്ജലിഃ പ്രാഹ യദുപ്രവീരം
ശീർഷ്ണാ സ്പൃശംസ്തച്ചരണാരവിന്ദം ॥ **36** ॥

ഉദ്ധവ ഉവാച
വിദ്രാവിതോ മോഹമഹാന്ധകാരോ
യ ആശ്രിതോ മേ തവ സന്നിധാനാത്।
വിഭാവസോഃ കിം നു സമീപഗസ്യ
ശീതം തമോ ഭീഃ പ്രഭവന്ത്യജാദ്യ ॥ **37** ॥

പ്രത്യർപിതോ മേ ഭവതാനുകമ്പിനാ
ഭൃത്യായ വിജ്ഞാനമയഃ പ്രദീപഃ।
ഹിത്വാ കൃതജ്ഞസ്തവ പാദമൂലം
കോഽന്യത് സമീയാച്ഛരണം ത്വദീയം ॥ **38** ॥

വൃക്ണശ്ച മേ സുദൃഢഃ സ്നേഹപാശോ
ദാശാർഹവൃഷ്ണ്യന്ധകസാത്വതേഷു।
പ്രസാരിതഃ സൃഷ്ടിവിവൃദ്ധയേ ത്വയാ
സ്വമായയാ ഹ്യാത്മസുബോധഹേതിനാ ॥ **39** ॥

നമോഽസ്തു തേ മഹായോഗിൻ പ്രപന്നമനുശാധി മാം।
യഥാ ത്വച്ചരണാംഭോജേ രതിഃ സ്യാദനപായിനീ ॥ **40** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ഗച്ഛോദ്ധവ മയാഽഽദിഷ്ടോ ബദരീയാഖ്യം മമാശ്രമം।
തത്ര മത്പാദതീർഥോദേ സ്നാനോപസ്പർശനൈഃ ശുചിഃ ॥ **41** ॥

ഈക്ഷയാലകനന്ദായാ വിധൂതാശേഷകൽമഷഃ।
വസാനോ വൽകലാന്യംഗ വന്യഭുക് സുഖനിഃസ്പൃഹഃ ॥ **42** ॥

തിതിക്ഷുർദ്വന്ദ്വമാത്രാണാം സുശീലഃ സംയതേന്ദ്രിയഃ।
ശാന്തഃ സമാഹിതധിയാ ജ്ഞാനവിജ്ഞാനസംയുതഃ ॥ **43** ॥

മത്തോഽനുശിക്ഷിതം യത്തേ വിവിക്തമനുഭാവയൻ।
മയ്യാവേശിതവാക്ചിത്തോ മദ്ധർമനിരതോ ഭവ।
അതിവ്രജ്യ ഗതീസ്തിസ്രോ മാമേഷ്യസി തതഃ പരം ॥ **44** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
സ ഏവമുക്തോ ഹരിമേധസോദ്ധവഃ
പ്രദക്ഷിണം തം പരിസൃത്യ പാദയോഃ।
ശിരോ നിധായാശ്രുകലാഭിരാർദ്രധീ -
ർന്യഷിഞ്ചദദ്വന്ദ്വപരോഽപ്യപക്രമേ ॥ **45** ॥

സുദുസ്ത്യജസ്നേഹവിയോഗകാതരോ
ന ശക്നുവംസ്തം പരിഹാതുമാതുരഃ।

കൃച്ഛ്രം യയൗ മൂർധനി ഭർതൃപാദുകേ
ബിഭ്രന്നമസ്കൃത്യ യയൗ പുനഃ പുനഃ ॥ **46** ॥

തതസ്തമന്തർഹൃദി സന്നിവേശ്യ
ഗതോ മഹാഭാഗവതോ വിശാലാം।
യഥോപദിഷ്ടാം ജഗദേകബന്ധുനാ
തപഃ സമാസ്ഥായ ഹരേരഗാദ് ഗതിം ॥ **47** ॥

യ ഏതദാനന്ദസമുദ്രസംഭൃതം
ജ്ഞാനാമൃതം ഭാഗവതായ ഭാഷിതം।
കൃഷ്ണേന യോഗേശ്വരസേവിതാംഘ്രിണാ
സച്ഛ്രദ്ധയാഽഽസേവ്യ ജഗദ് വിമുച്യതേ ॥ **48** ॥

ഭവഭയമപഹന്തും ജ്ഞാനവിജ്ഞാനസാരം
നിഗമകൃദുപജഹ്രേ ഭൃംഗവദ് വേദസാരം।
അമൃതമുദധിതശ്ചാപായയദ് ഭൃത്യവർഗാൻ
പുരുഷമൃഷഭമാദ്യം കൃഷ്ണസംജ്ഞം നതോഽസ്മി ॥ **49** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ഏകാദശസ്കന്ധേ ഏകോനത്രിംശോഽധ്യായഃ ॥